

10. Vzdělávání se na internetu

Internet, jako zdroj informací a komunikační nástroj, může sloužit také ke vzdělávání. A právě v době, kdy byly školy zavřené a výuka se přesunula do online prostředí, můžeme sledovat nárůst účasti v online kurzech, rostoucí komunikaci s učiteli přes webové portály i nárůst v počtu osob, které používají výukové materiály online. Nárůsty jsou patrné především u skupiny studentů a s nimi související věkovou kategorií 16-24 let. Čísla za celkovou populaci se zvýšila méně.

V České republice se v roce 2020 účastnilo online kurzu 8,4 % populace, což je oproti roku 2019 o 3 procentní body více. Kromě klasických online kurzů, které vypisovaly vzdělávací či jiné instituce, byly zahrnuty i kurzy realizované přes aplikace. Z hlediska věku se účastnili nejčastěji respondenti z nejmladší dotazované skupiny a účast v online kurzech s přibývajícím věkem klesá. Z věkové skupiny 16–24 let se do online kurzů zapojilo 32 % osob, což meziročně představuje nárůst více než na dvojnásobek. Z osob ve věku 25-34 let se účastnilo 14 %.

Z hlediska dosaženého vzdělání (měřené u osob ve věku 25-64 let) se online kurzů účastnili nejvíce ti nejvzdělanější - 20 % z vysokoškolsky vzdělaných oproti 0,1 % z osob se základním vzděláním. Z hlediska ekonomické aktivity není překvapující, že studenti s účastí 41 % daleko předčí všechny ostatní kategorie. Zajímavější je ale meziroční nárůst podílu studentů, kteří se účastnili online kurzu, ten činil 25 p.b.

Vedle absolvování celého on-line kurzu lze na internetu nalézt také webové stránky a aplikace určené k jednorázovému nebo neorganizovanému vzdělávání. Studium výukových materiálů umístěných na internetu (audio materiály, video materiály, online výukový software či aplikace) prováděli Češi častěji než absolvování online kurzů. Výukové materiály umístěné na internetu použilo v posledních 3 měsících před dotazováním necelých 13 % osob starších 16 let. Nejvíce si takové stránky či aplikace prohlíželi studenti, a to v 63 % případů. Meziročně tento podíl, v případě studentů, narostl o 22 p.b. I v případě využívání online výukových materiálů jsou vysokoškolsky vzdělaní, v porovnání s osobami s nižším vzděláním, skupinou, která využívá tyto materiály nejvíce. Ve sledovaném období tak činilo 25 % osob z této skupiny, mezi osobami se základním vzděláním to byla 2 %.

Většina osob, které použily internet ke vzdělávání, ať už se vzdělávaly v rámci ucelených online kurzů nebo použily jiné stránky či aplikace pro vzdělávání, navštěvovala pouze bezplatné stránky. Za online kurz nebo online výukové materiály zaplatila pouze 2 % Čechů a 12 % používalo ke vzdělávání pouze bezplatné stránky (či aplikace). Ze studentů si za vzdělávání online zaplatilo 6 % a pouze bezplatné vzdělávání využilo 62 % studentů. Nejvíce osob, které si za vzdělávání online zaplatilo, bylo mezi vysokoškolsky vzdělanými osobami, a to 8 %. Pouze zdarma se z této skupiny vzdělávalo 22 % osob.

V rámci Evropské unie se v placení za online kurzy či jiné e-learningové materiály nacházíme pod průměrem, který v roce 2019 činil 5 %. Nejčastěji si za online vzdělávání připlatili Nizozemci, a to 15 % z nich, a Dánové (13 %).

Vedle absolvování on-line kurzu, mohou jednotlivci používat internet také pouze ke komunikaci s lektory či ostatními účastníky kurzu, který navštěvují. Může se jednat jak o kurz v rámci formálního vzdělávání (např. na vysoké škole), tak o jakýkoliv jiný kurz. Ke komunikaci lektorů se studenty či studentů mezi sebou provozují vzdělávací instituce vlastní portály nebo existují specializované portály, které mohou být k tomuto účelu využity více subjekty (např. portál Moodle). V roce 2020 využilo možnosti komunikace přes takové portály 10 % osob v ČR. Nejvíce takových bylo dle očekávání mezi studenty (72 %).